

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ МИСТЕЦТВ І ХУДОЖНЬО-ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО, ДЕКОРАТИВНОГО МИСТЕЦТВА,
ТЕХНОЛОГІЙ ТА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ
ТА ТЕХНОЛОГІЙ, ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ
І ФАХІВЦІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО ТА ДЕКОРАТИВНОГО
МИСТЕЦТВА: ТЕОРІЯ, ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ**

Збірник наукових праць

Випуск VI

ВІННИЦЯ – 2023

Рекомендовано до друку
Вченою радою факультету мистецтв і художньо-освітніх технологій
Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського
(протокол № 4 від 08 листопада 2023 р.)

Редакційна колегія:

Марущак О.В. – кандидат педагогічних наук, доцент, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця (головний редактор).

Зузяк Т.П. – доктор педагогічних наук, професор, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця (заступник головного редактора).

Соловей В.В. – кандидат педагогічних наук, доцент, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця (відповідальний секретар).

Роготченко О.О. – доктор мистецтвознавства, член-кореспондент НАМ України, Заслужений діяч мистецтв України, Інститут проблем сучасного мистецтва, м. Київ.

Андрощук І.В. – доктор педагогічних наук, професор, Хмельницький національний університет, м. Хмельницький.

Ткачук С.І. – доктор педагогічних наук, професор, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м. Умань.

Цина А.Ю. – доктор педагогічних наук, професор, Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка, м. Полтава.

Коломієць Д.І. – кандидат педагогічних наук, професор, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця.

Гаркушевський В.С. – кандидат технічних наук, доцент, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця.

Іванчук А.В. – кандидат педагогічних наук, доцент, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця.

Красильникова І.В. – кандидат педагогічних наук, доцент, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця.

Цвілик С.Д. – кандидат педагогічних наук, доцент, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця.

Глуханюк В.М. – кандидат педагогічних наук, доцент, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця.

Шимкова І.В. – кандидат педагогічних наук, доцент, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця.

Шинін О.С. – Заслужений діяч мистецтв України, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця.

Бабчук Ю.М. – доктор філософії (PhD), Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця.

С 91 Сучасні тенденції підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій, педагогів професійної освіти і фахівців образотворчого та декоративного мистецтва: теорія, досвід, проблеми: збірник наукових праць / О.В. Марущак (голова) та [ін.]. – Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2023. – Вип. 6. – 240 с.

У збірнику наукових праць висвітлено актуальні проблеми підготовки вчителя трудового навчання та технологій, педагогів професійної освіти і фахівців образотворчого та декоративного мистецтва, зокрема теоретико-методологічні засади впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у професійну підготовку, теоретичні та методичні аспекти формування професійної компетентності та її складових, сучасні технології формування в учнів загальноосвітніх, професійних (професійно-технічних), дитячих спеціалізованих художніх і мистецьких навчальних закладів предметних компетентностей у контексті технологічної, професійної та мистецької освіти, а також схарактеризовано історичні аспекти розвитку освіти та мистецтва України.

Статті збірника подано в авторській редакції.

Сучасні тенденції підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій, педагогів професійної освіти і фахівців образотворчого та декоративного мистецтва: теорія, досвід, проблеми

шов», «ланцюжок». Їх використання дає великі можливості для вільного перенесення різних орнаментальних мотивів на фабричні полотна.

Для дослідження регіональної вишивки використовують різноманітні джерела інформації, серед яких мережа Інтернет, писемні документи, археологічні знахідки, даних етнографії, географії, фольклористики та інших наук. Ці цінні джерела включають в себе експонати музеїв, старовинні малюнки та картини, сторінки етнографічних альбомів, публікації в журналах, фотографії, ілюстрації в книгах, фрески, скульптурні чи рельєфні зображення людей та предметів побуту та багато інших джерел.

Висновки. Реалізація колективної проектної діяльності дозволяє об'єднати інтереси та зусилля усіх учасників, котрі мають різні навички, вони можуть навчатися один від одного, обмінюватися досвідом і знаннями, що сприяє поглибленню розуміння регіональних особливостей української народної вишивки. Колективні проекти дають учасникам можливість досліджувати, різноманітність думок і підходів в колективі може призвести до творчих рішень і інновацій, які були б менш доступні в індивідуальній діяльності. Виконуючи такі проекти можна досягти більшого впливу та більшого розповсюдження інформації про важливі питання збереження української культурної спадщини.

Список використаних джерел:

1. Антонович Є.А., Захарчук-Чугай Р.В., Станкевич М.Є. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів: Світ, 1993. 272 с.
2. Кара-Васильєва Т. Історія української вишивки. К.: Мистецтво, 2008. 464 с.
3. Регіональні особливості оздоблення виробів вишивкою. URL: https://subject.com.ua/textbook/work/6klas_3/10.html
4. Шимкова І.В., Кирилук В.В. Проектна діяльність учнів закладів загальної середньої освіти при вивченні української народної вишивки. *Сучасні тенденції підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій, педагогів професійної освіти і фахівців образотворчого та декоративного мистецтва: теорія, досвід, проблеми*: зб. наук. пр. / О.В. Марущак (голова) та [ін.]. Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2022. Вип. 5. С. 120-122.

УДК 373.5.016:62]:373.5.091.313(045)

Нагайчук О.В., Дубовська Н.В., м. Умань
e-mail: nagaychuk.ov@gmail.com

ФОРМУВАННЯ ПРОЄКТНИХ УМІНЬ СТАРШОКЛАСНИКІВ НА УРОКАХ ТЕХНОЛОГІЙ

Анотація. У статті розкрито поняття «проектні уміння» та уточнено зміст структурних складових проектних умінь; доведено важливість формування проектних умінь для старшокласників на уроках технологій; розкрито механізм формування проектних умінь підлітків; проаналізовано умови які необхідні для ефектної реалізації методики формування проектних умінь учнів 10-11 класів на уроках трудового навчання.

Ключові слова: уміння, проектні уміння, старшокласники, уроки технологій, проект.

Abstract. The article reveals the concept of «project skills» and clarifies the content of the structural components of project skills; proves the importance of forming project skills for high school students in technology lessons; reveals the mechanism of forming project skills of adolescents; analyses the conditions necessary for the effective implementation of the methodology for forming project skills of 10-11th grade students in labour training lessons.

Keywords: skills, project skills, high school students, technology lessons, project.

Постановка наукової проблеми. Реалії сьогодення висувають нові вимоги до особистості, що формується саме зараз і складатиме еліту майбутньої української нації. Тому розвиток у підростаючого покоління здатності до неординарного, креативного мислення, підготовка його до активного вступу в життя є необхідною умовою соціально-економічного розвитку України. Складовою частиною цього процесу є формування в учнів проектних умінь, які є одночасно результатом навчального процесу й умовою успішного засвоєння знань, подальшого зростання пізнавальних можливостей.

Проектні вміння входять у структуру як загальнонавчальних, так і предметних умінь. Тому базою для їх формування мають бути всі навчальні предмети, у тому числі й уроки технологій. Уроки технологій є сприятливим середовищем для формування проектних умінь учнів, адже надають учням можливість працювати з різними матеріалами та інструментами, створювати власні вироби, вирішувати практичні завдання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Традиційні підходи до освітніх процесів у школі за своєю більшістю спрямовані на формування знань, умінь та навичок учнів. Проблемам формування різноманітних умінь присвячені праці Ю. Бабанського, Н. Запорожець, Є. Кабанової-Меллер, І. Лернер, Н. Менчинської, Є. Мілерян та інших педагогів. Так, під уміннями розуміють частину навички (А. Левітов), вищу людську властивість (К. Платонов), сукупність прийомів і способів (Т. Ільїна), можливість виконувати дію відповідно до цілей і умов, у яких доводиться діяти, первинний ступінь у засвоєнні навички (Є. Кабанова-Меллер), майстерність (В. Решетников) тощо.

Р. Буре, Л. Калуська, Н. Соколенко досліджували розвиток проектної думки дітей старшого дошкільного віку. В. Ільчук, І. Коваль, О. Сидоренко вивчали формування проектних умінь учнів старших класів та розробили модель їх формування.

Аналіз наукової та методичної літератури [3; 6] дозволяє стверджувати, що й досі не визначено суть та зміст проектних умінь, які потрібно формувати у здобувачів закладів освіти на уроках та практичних заняттях. Розглядаються лише окремі аспекти формування таких умінь в освітньому процесі: підкреслюється їх необхідність [1; 4], але не наводяться шляхи та умови, за якими вони формуються. Також змістовний бік поняття «проектні вміння» досі розуміється не однозначно, а формуванню проектних умінь у процесі трудового навчання приділяється недостатньо уваги.

Мета і завдання статті – розглянути теоретичні та методичні аспекти формування проектних умінь учнів 10-11 класів на уроках технологій.

Виклад основного матеріалу. Уміння та навички займають важливе значення в будь-якій діяльності людини, дають змогу успішно досягати поставленої мети. Наявність у людини великої кількості умінь є підґрунтям володіння нею своїми силами, дають можливість заощаджувати ці сили, доцільно їх використовувати, підвищувати продуктивність діяльності, запобігати втоми [6].

У ході дослідження було виявлено, що в психолого-педагогічній літературі відсутнє єдине визначення поняття «проектні вміння». З точки зору педагогіки, проектні вміння – це комплекс умінь і навичок, які необхідні для успішної реалізації проектної діяльності. Нами це утворення розглядається як вміння прогнозувати й планувати свою діяльність, проектувати результати роботи, бачити хід реалізації думки. Матеріали констатуючого експерименту дозволили уточнити зміст структурних складових проектних умінь, до яких відносяться:

- Уміння формулювати проблему (дозволяє учням визначити, що саме вони хочуть вивчити або змінити в процесі проектної діяльності).
- Уміння збирати інформацію (дозволяє учням зібрати необхідні дані для вирішення проблеми).

**Сучасні тенденції підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій,
педагогів професійної освіти і фахівців образотворчого та декоративного мистецтва:
теорія, досвід, проблеми**

- Уміння аналізувати інформацію (дозволяє учням обробляти зібрану інформацію та зробити з неї висновки).
- Уміння формулювати цілі і завдання проєкту (дозволяє учням визначити, що саме вони хочуть досягти в результаті проєктної діяльності).
- Уміння розробляти план реалізації проєкту (дозволяє учням розробити послідовність дій, які необхідно виконати для реалізації проєкту).
- Уміння виконувати проєкт (дозволяє учням втілити в життя план реалізації проєкту).
- Уміння презентувати проєкт (дозволяє учням представити результати своєї роботи перед аудиторією).

Аналіз методичної літератури [1; 2; 5; 6], спостереження за навчально-трудовою діяльністю на уроках трудового навчання, вивчення досвіду вчителів та власна експериментальна робота показали, що проєктні уміння починають формуватися в проєктно-технологічній системі трудового навчання, що характеризується творчою діяльністю, кінцевим результатом якої є розробка й виготовлення творчого проєкту. Формування проєктних умінь учнів є важливим завданням сучасної освіти, адже сприяє розвитку таких ключових компетентностей, як:

- Творче мислення (проєктна діяльність вимагає від учнів творчого підходу до розробки власних проєктів та вирішення проблем).
- Самостійність (проєктна діяльність передбачає, що учні самостійно шукають інформацію, приймають рішення і виконують завдання).
- Комунікативні навички (проєктна діяльність передбачає, що учні працюють в командах і співпрацюють з іншими людьми).

Тому очевидним є той факт, що проєктні уміння є важливими для успішної діяльності в різних сферах життя, адже дозволяють:

- творчо мислити і знаходити нові рішення проблем;
- самостійно вирішувати проблеми і приймати рішення;
- ефективно працювати та комунікувати у команді;
- презентувати свої ідеї і результати роботи.

Під час формування проєктних умінь необхідно дотримуватися принципів доступності, поступовості за ступенем складності, систематичності, тісних міжпредметних зв'язків, послідовності у розвитку творчих здібностей, інтелектуальної активності та диференційованого, індивідуального підходів до здобувачів освіти [6].

Навчання не може бути успішним, якщо не ставиться завдання озброїти учнів системою вмінь і навичок. Процес формування вмінь та їх якостей (стійкість, швидкість, безпомилкове виконання різних дій) у старшокласників залежить від змісту навчального матеріалу, індивідуально-психологічних особливостей школярів, педагогічної майстерності вчителя, навчально-матеріальної бази тощо. Реалізація наведеної умови формування умінь учнів, дозволяють значно прискорити процес опанування будь-якими вміннями, забезпечити більш високий рівень їх сформованості по завершенню навчання в закладі освіти [3, с. 51].

Для ефективного формування проєктних умінь учнів 10-11 класів на уроках технологій доцільно дотримуватися наступних умов:

- Інноваційність. Проєктна діяльність повинна бути спрямована на вирішення актуальних проблем, які вимагають нового та творчого підходу.
- Практична спрямованість. Проєкти повинні мати практичне значення і бути корисними для учнів.
- Індивідуальний підхід. Учні повинні мати можливість самостійно вибирати тему проєкту, відповідно до своїх інтересів і можливостей.

Сучасні тенденції підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій, педагогів професійної освіти і фахівців образотворчого та декоративного мистецтва: теорія, досвід, проблеми

– Міжпредметна інтеграція. Для вирішення складних проблем необхідно використовувати знання з різних предметів.

– Командна робота. Проектна діяльність повинна бути спрямована на розвиток навичок командної роботи.

За результатами дослідження розроблено алгоритм діагностики сформованості проектних умінь учнів старшої школи, що передбачає систему критеріїв (зміст, ситуація прояву, критерії оцінки, рівень сформованості проектних умінь). Критерії прояву сформованості вмінь пов'язані з виконанням проекту (завдання, виробу), оцінюванням захисту проекту (завдання, виробу) та роботою в малій групі.

Експериментальна перевірка показала, що рівень сформованості проектних умінь учнів старшої школи визначається впливом комплексу факторів: організаційні форми й методи, педагогічна компетентність і майстерність учителя, зміст трудового навчання, компетентність учня, засоби навчання. Ці складові мають бути взаємопов'язані між собою та реалізовуватися в процесі трудового навчання, тобто створювати цілісну систему [7]. Цілеспрямоване впровадження вищезазначених факторів забезпечує їх трансформацію у відповідний комплекс організаційно-методичних умов.

На основі теоретичного аналізу психолого-педагогічної й методичної літератури та результатів експериментального дослідження нами розроблено й обґрунтовано методику формування проектних умінь учнів 10-11 класів на уроках трудового навчання.

Механізм формування проектних умінь підлітків на уроках трудового навчання забезпечується шляхом нового змістового наповнення таких традиційних елементів системи, як мета, завдання, цінності, зміст трудового навчання (навчальні плани, програми, посібники, факультативи, спецкурси), процесуальний блок (організаційні форми, методи та засоби навчання) [5].

Теоретично обґрунтовано та експериментально доведено, що розроблений комплекс інноваційно-організаційних форм та інтерактивних методів навчання буде ефективним, якщо формування проектних умінь підлітків у процесі трудового навчання здійснюватиметься через самостійний аналіз учнем одержаної інформації; планування власної діяльності; виявлення проблеми в різних галузях знань, у навколишній дійсності (міжпредметні зв'язки); висування обґрунтованої гіпотези та її рішення; генерування нових ідей, можливих шляхів пошуку рішень, оформлення результатів, презентування продукту власної діяльності тощо.

Формування проектних умінь учнів 10-11 класів на уроках технологій має свої особливості. У цьому віці учні вже мають певний рівень знань і навичок у обраній галузі, тому вони можуть брати участь у більш складних і масштабних проектах. Крім того, у старшокласників формується самостійність і відповідальність, що дозволяє їм успішно реалізовувати власні проекти [1]. В ході нашого експерименту в 10-11 класах проектні уміння школярів формувались у процесі розробки дизайну та виготовлення виробу з використанням сучасних технологій; при виготовленні творчого виробу, який має практичне значення для школи, громади та ЗСУ.

Результати проведеного нами експерименту засвідчили, що запропонована методика формування проектних умінь учнів 10-11 на уроках технологій буде ефективною за таких умов:

– наявності комплексу інноваційно-організаційних форм (робота в малих групах, командно-ігрова діяльність, робота в співпраці, дослідницька робота);

– застосування методу проблемного навчання та інтерактивних методів навчання (мозкова атака, метод семикратного пошуку Буша, дидактичні ігри, дискусії, дебати, презентація творчих проектів та інші);

– урахування міжпредметних зв'язків і комплексу факторів, що впливають на формування проектних умінь школярів;

**Сучасні тенденції підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій,
педагогів професійної освіти і фахівців образотворчого та декоративного мистецтва:
теорія, досвід, проблеми**

– дієвого механізму діагностики і своєчасної корекції результатів освітнього процесу. Розроблений нами поурочний комплекс інноваційно-організаційних форм та інтерактивних методів передбачає:

- оволодіння проектними вміннями в якості окремих завдань уроків;
- покладення в основу навчання виконання різноманітних завдань, що забезпечують наростання ступеня складності та рівнів пізнавальної самостійності учнів;
- поетапність формування проектних умінь, зокрема, навчити прогнозувати, вибирати з кількох варіантів найбільш доцільний, переходити до самостійного складання проектів;
- учити критично оцінювати ситуацію та підбивати підсумки виконаної роботи з метою виявлення недоліків та вибору найбільш раціонального способу виконання завдання;
- систематично й цілеспрямовано ознайомлювати учнів з елементарними, доступними їм знаннями про правила підготовки, організації та здійснення освітнього процесу.

Результати динаміки сформованості проектних умінь у процесі трудового навчання показали, що на початку експерименту показники в експериментальних і контрольних класах були майже однакові, то на кінець експерименту високий рівень сформованості цих умінь в експериментальних класах був значно вищий. Це відбулося завдяки педагогічному впливу та врахуванню факторів; комплексу інноваційно-організаційних форм та проблемних та інтерактивних методів навчання, які трансформувалися в організаційно-методичні умови формування проектних умінь учнів старшої школи на уроках технологій.

Висновки. Формування проектних умінь учнів 10-11 класів на уроках технологій є важливим завданням, адже сприяє розвитку творчого мислення, самостійності, ініціативності та комунікативних навичок у підлітків, що є необхідною умовою їх успішної життєдіяльності в сучасному суспільстві.

При цьому, формування проектних умінь здобувачів освіти необхідно здійснювати поетапно, починаючи з ознайомлення учнів з теоретичними основами проектної діяльності і закінчуючи формуванням умінь презентувати власний проект.

Таким чином, формування проектних умінь школярів на уроках трудового навчання є багатоплановим та складним процесом, який вимагає систематичної та копіткої роботи, а його ефективність визначається педагогічною компетентністю та майстерністю вчителя.

Список використаних джерел:

1. Вдовченко В.В. Проектне моделювання на заняттях з освітньої галузі «Технології». *Вісник Черкаського університету*. Черкаси, 2001. Вип. 26. С. 19-22.
2. Коберник О.М. Проектно-технологічна система трудового навчання. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2003. № 4. С. 8-12.
3. Падалка О.С., Нісімчук А.М., Смолюк І.О., Шпак О.Т. Педагогічні технології: посібник. Київ: Українська енциклопедія, 1995. 252 с.
4. Проектно-технологічна діяльність учнів на уроках трудового навчання: теорія і методика: монографія / Бербец В.В., Бербец Т.М., Дубова Н.В. та інші; за заг.ред. О.М. Коберника. Київ: Наук. світ, 2003. 172 с.
5. Слюсаренко Н.В. Використання ігрової діяльності на уроках праці: методичні рекомендації для вчителів обслуговуючої праці. Херсон: Айлант, 2005. Вид. III. 52 с.
6. Сидоренко В.К., Терещук Г.В., Юрженко В.В. Основи техніки і технології: навчальний посібник. Київ: НПУ, 2001. 163 с.
7. Тхоржевський Д.О. Всебічний розвиток особистості як педагогічна і методична проблема. *Педагогіка і психологія*. 2002. № 4. С. 42-46.

Нагайчук О.В., Дубовська Н.В. ФОРМУВАННЯ ПРОЄКТНИХ УМІНЬ СТАРШОКЛАСНИКІВ НА УРОКАХ ТЕХНОЛОГІЙ	135
Чорноус Л.Л. РОЗВИТОК ОБРАЗНО-АСОЦІАТИВНОГО МИСЛЕННЯ У МАЙБУТЬОГО ФАХІВЦЯ З ДИЗАЙНУ ОДЯГУ	140
Цвілик С.Д., Непомняща О.О., Сологуб Ю.С. КОМП'ЮТЕРНО-ОРІЄНТОВАНІ ТЕХНОЛОГІЇ В НАВЧАННІ ШВЕЙНОЇ СПРАВИ УЧНІВ ПРОФІЛЬНОЇ ШКОЛИ	145
Шимкова І.В., Остапенко Н.В. ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ ТА ПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ ТЕХНОЛОГІЙ	152
Нагайчук О.В., Кізей О.В. ДИДАКТИЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ УМІНЬ СТАРШОКЛАСНИКІВ НА УРОКАХ ТЕХНОЛОГІЙ	156
Цвілик С.Д., Сінькевич О.П., Никитюк Д.В. ОРГАНІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ В НАВЧАННІ ТЕХНОЛОГІЙ ВИШИВАННЯ БІСЕРОМ	159
Хоруженко Т.М., Батанов Ю.О. МЕТОДИ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ СТАРШОКЛАСНИКІВ НА УРОКАХ ТЕХНОЛОГІЙ .	165
Цвілик С.Д., Ткачук Н.І., Злагоднюк М.С. ДИДАКТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ КОМП'ЮТЕРНО-ОРІЄНТОВАНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ГРАФІЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ	167

РОЗДІЛ V ІСТОРІЯ ОСВІТИ ТА МИСТЕЦТВА УКРАЇНИ

Семеновська Л.А. ПОЛІТЕХНІЧНА ОСВІТА: АКТУАЛІЗАЦІЯ ІДЕЇ В ХХІ СТОЛІТТІ	173
Зузяк Т.П., Юськов О.С. ОСОБЛИВОСТІ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ОБРАЗОТВОРЧОГО ТА ДЕКОРАТИВНОГО МИСТЕЦТВА	177
Белявська М.Ю., Перехрест С.О. ВПЛИВ ТВОРЧОСТІ МАРІЇ ПРИМАЧЕНКО НА РОЗВИТОК СУЧАСНОГО ДИЗАЙНУ	180
Шинін О.С., Марущак О.В., Юкальчук Л.П. ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ РЕЛЬЄФНОЇ ПЛАСТИКИ В УКРАЇНІ	183
Зузяк Т.П., Мельник Ю.І. ВНЕСОК ВАСИЛЯ КРИЧЕВСЬКОГО В РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ	190
Марущак О.В., Павловська Є.А., Членова Р.О. ТВОРЧИЙ ПОСТУП УКРАЇНСЬКОГО ХУДОЖНИКА ІВАНА МАРЧУКА ТА УНІКАЛЬНІСТЬ ЙОГО АВТОРСЬКОЇ ТЕХНІКИ «ПЛЬОНТАНІЗМ»	199
Вусик Н.В., Павлик С.О., Шовкалюк А.В. МАНЕ АБО МОНЕ: ПОРІВНЯННЯ ДВОХ ВЕЛИКИХ МАЙСТРІВ ІМПРЕСІОНІЗМУ	205
Самборська О.В., Приступа Я.О. ЖІНОЧІ ОБРАЗИ У ТВОРЧОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ХУДОЖНИКІВ	209

**Сучасні тенденції підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій,
педагогів професійної освіти і фахівців образотворчого та декоративного мистецтва:
теорія, досвід, проблеми**

Вусик Н.В., Козуб Д.В., Кулак А.М.	
ТВОРЧИСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ СТИЛЮСУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ХУДОЖНИЦІ ОКСАНИ МАСЬ	213
Соловей В.В., Миколишена Б.О., Русавська Ю.О.	
ВИДИ ТРИПІЛЬСЬКОЇ КЕРАМІКИ	217
Бабчук Ю.М., Зух М.О., Висоцький Д.В.	
СУЧАСНІ НАПРЯМИ ТА ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ HAND MADE ДЕКОРУ ДЛЯ ДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЕРУ	220
Вусик Н.В., Потапова Д.В.	
ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬОГО МИСЛЕННЯ КАТЕРИНИ БІЛОКУР	224
<i>Наші автори</i>	228

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ
ТА ТЕХНОЛОГІЙ, ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ
І ФАХІВЦІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО ТА ДЕКОРАТИВНОГО МИСТЕЦТВА:
ТЕОРІЯ, ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ**

Збірник наукових праць

Випуск VI

- С 91** Сучасні тенденції підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій, педагогів професійної освіти і фахівців образотворчого та декоративного мистецтва: теорія, досвід, проблеми: збірник наукових праць / О.В. Марущак (голова) та [ін.]. – Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2023. – Вип. 6. – 240 с.

Відповідальний за випуск
Оригінал-макет
Коректор, технічний редактор
Дизайн обкладинки

О.В. Марущак
О.В. Марущак
І.В. Шимкова
І.В. Шимкова

Видавець
ТОВ «Меркьюрі-Поділля»
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 4136 від 11.08.2011 р.

Підписано до друку 14.11.2023
Папір офсетний. Друк різнографічний.
Гарнітура Calibri (Основний текст).
Ум. друк. арк. 15,25 Формат 60x84/8
Наклад 50 прим. Зам. 162.
Віддруковано з готових діапозитивів на
ПП Балюк І.Б.
м. Вінниця, вул. Р. Скалецького, 15
Тел./факс: (0432) 52-08-02
e-mail: balyk2@ukr.net